

העם

הקונגרס רוקד

האם יש כל כך הרבה ציונים בארץ? שאל תייר אמריקאי, שבא לקונגרס הציוני, כשראה את שירות המכונות הארוכות שהיו בילו המוני נוער. בהיותו ציוני חזק שביקר זו הפעם הראשונה בארץ, לא הבין כי המכור ניות נעות צפונה, לא מזרחה.

בו בזמן שהקונגרס נאם ואכל, התכנס בדל" יה הקונגרס השני, הקונגרס שנאם ברגלים. הקונגרס הקודם בדל"ה, לפני 4 שנים, היה הפגנה עצומה של נוער. היתה זאת הפעם היחידה, אולי, שהתכנסו יחד כל אותם שהפכו

לכוח התנועות במוסד הנעלה. שוטרים הורו עקו למקום, עקבו אחרי כל תנועת יד של המתקרב למקום. עירנותם המתוחה באה על שכרה: אך התקרבו שני הכנענים הצעירים כשהכרוזים בידיהם, וכבר עטו עליהם השוטרים, אסרום כהרף עין, הובילום למטה המשטרה, החרימו את כרונניהם, שחררום בער"ב. באותה זריזות מופתית חזרו השנים אל מרכזם, לקחו ערמה חדשה של כרוננים, הגי' עו לבגין הקונגרס. כשאף הופיעו, עטו עלי' הם השוטרים, וחזרו חלילה.

אם כי היה תירוק חזק למעשה המשטרה (הכרוננים לא נשאו שם של דפוס הדפסתם, בהתאם לחוקי החירום הבריטיים, שעודם ב" תקפם) היה קשה להבין מה תפקידה של המש

תלמידי המזונאות במטבח הקונגרס

תיאבון בממדים נרחבים

טרה למנוע הפצת כרוננים שאינם מסיתים לאלומות. במקום ציבורי, יש לחשוך שהמשטרה פעלה פחות כשומרת החוק והסדר, ויו"ר תר כשומרת על כבוד המוסד הציוני העליון. אך הצלחתה היתה בדיק הפוכה: קבוצה מבולטת השיגה את מבוקשה בעזרת השוטרים, הגיעה לעמודים הראשונים של העתונים היומיים.

התלוצץ צעיר הקרוב לכנענים: מדוע שללה מהם המשטרה את הזכות להיעצר בגלמי? האין להם אותה זכות להיות לקדושים כאנשי הדת?

שרד רק משוררים. מופתעים יותר מכולם מן הפרסומות הגדולה היו, אולי, הכנענים עצמם. מאז נוסד, לפני כמעט עשר שנים, הועד לגיבוש הנוער העברי (החוג הראשון שזכה לתואר הכנענים מפני שהמציא דגל חדש שנשא את קרני השור של בעל הכנעני, ואויביו הפיצו עליו את השמועה הכוזבת שהוא עורך כסתר פולחן לעשתרות) ירד כוח החוג בהתמדה. מן החוג המקורי, שכלל כמה משוררים ופסלים שקיפו לגדולות, שרדו רק שנים: יהונתן (אוריאל) טרש (שלח) ואהרן אמיר, שניהם משוררים. מלבדם כולל החוג כמה צעירים, בעיקר בחיפה, עובדה המסבירה מדוע היה צורך להזעיק לביצוע הפעולה שני חיפאים. כוח דל זה טושטש על ידי הנוהג הכללי המדביק את תו הכנעניות לכל מיני חוגים אחרים. שאין להם כל דמיון לחוג הזה.

כעבור עשר שנים התשנו השקפות החוג אך במעט: הוא טוען שהנוער הישראלי, הוא אומה חדשה, שאין לה ולא כלום עם העדה היהודית הבינלאומית. מדינת ישראל לא צריכה להיות ציונית, חייבת להפסיק את העליה אם היא מפרעה להתפתחותה, חייבת להתייחס פשוט עד גבולות פרס ותורכיה. העם הערבי אינו קיים כלל, אינו אלא ערב רב של משפחות ושבתים שיש להפכם לעברים. בני ברית אפשריים: המרוויחים בלבנון, עדת הדרוזים בסוריה.

הכנסת

גברת יושב-ראש

אחר הרעש של ערב הבחירות באה, בד"מה, הכנסת השנייה. כל חבר שלישי היה חדש (41 מתוך 120), היה צריך להתרגל

למקומו. בלשו ששת החיכים הערבים שנוספו לסיף אלדין זועייבי ותופיק טובי, הציונים הכלליים (שאליהם יצטרף, כנראה, גם החיכ התימני).

התוצאה המיידית: חלוקה חדשה של מקר מות הישיבה. מפא"י שמרה על מקומה, כמפלגה הגדולה ביותר, באגף הימני של ספד סלי הבית הסדורים בחצי גורן, קיבלה כש"כנים, יורשי מפ"ם, את יריביה העיקריים מימי הבחירות, הציונים הכלליים.

תוצאה שנייה: כמפלגה השנייה במדינה, זכו הצייכ בסגן יו"ר, יוסף טרלין. מפ"ם, השלישית בין המפלגות, שיגרה ח"כית מצ' טינת ומכשורת, חנה למון, הראתה בכך נטייתה לחוק שיוון האשה.

אולם מלבד אוישות העם, שהתעניין יותר בשעוריות הקרח וליקוי האספקה, חסרה לכנסת השנייה גם רמתה הגבוהה של חברי קודמתה: ישראל גלילי ויצחק טבנקין נתנו את מקומם לח"כים שהם מומחים במקצועותיהם כשמעון בורגו ובנימין אבניאל (והרב ראובן פלדמן), אך נעדרים נסיון הנהגה של עשרות שנים.

המשק

תנובה, תנובה, תנובה

מבקרי משרד האספקה והקיצוב לשעבר היו לא פעם עדים לתופעה מוזרה. לפני שה' פקידים שמעו את מבוקשתם, הוגש להם כוס חלב לשתיה בצורה הכי אידיה וכשהלקוח לגם כמה לגימות, הוגש לו שאלון מיוחד ועליו היה להשיב מיד בכתב, אין טעם לו החלב והאם הוא מוצא כל הבדל בינו ובין החלב, שהוא שותה יומיומ. כך הכשיר שר האספקה לשעבר, ד"ר דוב יוסף, את הקרקע להגשמת תכניתו, להוציא לשוק "חלב אחיד" מעורב, "פיסטיפיסטי" מחלב טרי ואבכת חלב. ד"ר יוסף חזה מראש שענף הרפת לא ידביק את קצב גידול האוכלוסיה ותוך הנהגת חלב מעורב, שאף למנוע משבר באספקת חלב לאוכלוסיה.

אולם יד הברזל של דוב יוסף נתקלה הפעם הראשונה בהתנגדותה הנמרצת של אישיות פחות מפורסמת משר האספקה, אבל בעל יד לא פחות תקיפה. מנהל מרכז תנובה, נחום ורלינסקי, אמר: התכנית לא תקום ולא תהיה. ולמרות שד"ר יוסף הכריז פעמים אין ספור על "החלב המעורב" בכנסת ולא פעם הצהיר במסיבות עיתונאים, שהחלב המעורב יוצא לשוק בקרוב, היתה ידו של מושל תנו' בה על העליונה.

דפתע נמצאו מיכדים. נחום ורלינסקי, סקי, גבה הקומה ובהיו השער, מנהל תנובה בחיפה משנת 1929 ומנהל מרכז תנובה משנת 1937, אינו רודף אחרי פירסומת וכאיש המ' כיר את כוחו, ידע שבהתגרות עם השר הת' קיף, יצא הוא המנצח. למי לא רק בארץ, אלא בכלל במזרח התיכון, יש מחלבות מר' דרניות, משוכללות בצידו הכי חדש כל' תנובה?

תנובה חולשת על המשק החקלאי בארץ ועל תנובת הרפת בפרט. המכונות החדשות ביותר של מחלבות תנובה מנקות 150 בק' בוקים בדקה אחת, מפסטרות רבבות ליטרים חלב במשך שעה, מוציאה לשוק כ-100 מיל' יון ליטר חלב טרי ומעורב בשנה. המחזור השנתי של תנובה עולה על כל היקף היבוא של מיצרכי מזון מתחיל (כ-85 אחוז מכלל צריכת המזון בארץ). בננות זה תנובה, ענ' בים — תנובה, דבש — תנובה, ביצים — תנובה, עופות — תנובה.

התנהלה מלחמה עזה במשרדי הממשלה וגם בצמרת מפא"י. ורלינסקי טען קצרות: אין מיכלים בארץ, בעלי קיבול בהיקף הדרוש לערובת החלב לפי תכנית יוסף ואין מכור נות פיסטור. בקיצור — התכנית אינה בת' ביצוע. ד"ר יוסף נאלץ להיכנע.

אולם מה שלא הצליח ד"ר יוסף הצליח יורשו, פנחס לבון, ונחום ורלינסקי בעצמו מסר את הבשורה לעתונאים: מהראשון לספ' סמבר יותר בארץ שיוק של חלב מעורב בלבד. 25 אחוז מאבקת חלב והיתר חלב טרי. במרוצת הזמן לא נתחסף אף מיכל אחד ואף מכונת פיסטור אחת. אך בשנה הבאה מקמה ורלינסקי לפתוח את המחלבה המשוכ' ללל ביותר. הצניורות המתברים את המכונות עושים דרך של 16 קילומטר, אבל החלב המ' עורב יוצא בכל זאת מיר. המצב באספקת חלב נעשה רציני. הבצורת מצד אחד וחוסר מספוא מתחיל במידה מספקת הפחיתו במידה ניכרת את תפוקת החלב. מנת המבוגרים בוטלה לגמרי והתנובה הנוכחית אינה מכ' טיחה את חלוקת המנות המצומצמות. "הח' לב המעורב הפך להכרת ממשלתי" — הסביר

נחום ורלינסקי. אבל מגין נמצאו לפתע המיכ' לים ומכונות הפיסטור, זהו סודו של נחום ורלינסקי.

המעמד השלישי

העולה החדש

כאשר קבוצת פקידים ממשלתיים ביקרה בכפר קלנסחאה, שבמשלש הקטן, החלו התור' שבים משמיעים את חלונותיהם הרבות על תנאי חייהם הקשים. "זה לא כל כך נורא", נחמו הפקידים, "אצלנו יש עולים חדשים הגרים בתנאים הרבה יותר קשים".

גם אצלנו יש עולה חדש", צעק אחד הילדים שהתקהלו סביב הבוגרים. עולה חדש? תמחו הפקידים, "מנין?" "מסוניה", היתה התשובה. הדבר הפליא את הפקידים. מדוע יעדיף עולה חדש להשתקע בכפר ער' בי במקום לצפות לסידור מיד הסוכנות? בתושבים הובילו את הפקידים, לפי בקש' תם, לבית העולה החדש. שם, בביקתה קטנה ואפלה, מצאו זקן עסור זקן שב. "זהו העולה החדש", אמרו התורשים. "כמה זמן אתה בארץ?" שאלוה הפקידים. "65 שנה", יא' תוארהו" ענה.

אתם מבינים", הסבירו התורשים, "בכפר הזה כלנו ילידי הארץ. הוא היחיד שבא מתוך לארץ ולכן נדבק בו הכינוי עולה חדש".

מפלגות

דרך אגב, מפלגה חדשה

באולם ישה חפץ בתלאיב שרה איריה רצינית, כנאה למסיבת אבל. כ-200 איש באו להתאון לדברי ד"ר ישראל שייב, עורך הטעם לשעבר, במלאות עשר שנים לרציחת אברהם ("יאיר") שטרן, שגורה בגבו על ידי קצין המשטרה הבריטי מורטון, אחרי שנכנע ונכבד בדירת גג בשכונת פלורנטיין, תל-אביב. המסובים היו ברובם אנשי לח"י לשע' בר, ששמרו בלבם את זכר מנהגים.

ההפתעה של הערב סופקה על ידי ד"ר שייב, שפוף הקומה, בכבודו ובעצמו. כאילו בדרך אגב הכריז שזו אסיפת היסוד של מפ' לגה חדשה.

עצם הקמת המפלגה לא היה בו כדי להפ' תיע. זה מכבר היה ברור שישראל שייב ואלי' הו עמיקים, חברו מלח"י, יקימו מפלגה חדשה שתטיף לכיבוש המרחב, ברוח שיריו של אר' רי צבי גרינברג. המפלגה מצאה לה אוהדים

הכרוז ה"כנעני"

מהפכה במהדורת כיס

מעטים מאד בין אנשי לח"י, שרות זו של שובונים משיחי ורה להם, אך יש לה סי' כווימה לרכוש כמה נפשות בין אנשי חרות המאוכלסים. מבחינה זו אין נסיונו של ד"ר שייב אלא המשך ההתפוררות של המחתרות, שבא לידי ביטוי בולט בהתרחקותם של שני המנהיגים אשר שמותיהם העבירו בשעתם רעד של חלחלה (או חקוק) בלב אויביהם (או אוהדיהם): נתן פרידמנליין, מנהיג לח"י, הת' יאש סופית, עבר אל קרוביו במקסיקו. ואילו לגבי מנחם בגין רוחחת שמועה (מבוססת כנראה) שיתרחק מן הבמה הפוליטית "אחרי שהעם לא הביע לי אמון".

דרכי חיים

הנשיח לא הגיע

אליעזר דונת, איש חיפה, לא יכול לשאת סבלו יותר, פנה במכתב (בהצתקות) לראש הממשלה, שריה, יו"ר הכנסת והח"כים, לכל המפלגות, העיתונות, ראשי העיריות, מאות